

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C.

ASIA: _____

Naapurissa olevan lähetystön rap. n:o 1.

Ministeri Wuolijoki.

Oulu 3/10 1933 ..

OSLOSSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 920.

Oslossa 3 P: NÄ loka KUUTA 1933.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Työttömyystilanne Alankomaissa.

Lähetystö toimittaa tämän mukana kunnioittaen Ministe-
riölle otsakeasiaa käsittelevän Haagin-raporttinsa N:o 1.

Ministeri:

W. G. G. G. G.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
N:o 1 230 re. 33
6/10-33
5 C11

HAAGISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Osllossa 3 p:nä loka kuuta 1933.

Asia: Työttömyystilanne Alanko-
maissa.

1 280 kpl. 33
6/10.33
5 C11

Lähetystölle on saapuntut muutamia tilastonumeroita, jotka osoittavat Alankomaiden työttömyystilanteen kehitystä kuluneena kesänä. Numerot ovat Alankomaiden tilastollisen keskustustoimiston kokoonpanemia.

Työttömyyspäiviä oli, laskettuina prosenteissa niistä päivistä, joina kuukaudessa voidaan työsekennellä:

	Heinäk. 1933	Heinäk. 1932	Kesäk. 1933
Timanttiteollisuudessa	62,2	88,4	72,9
Kirjapainoteollisuudessa	16,5	14,1	16,2
Rakennusteollisuudessa	27,0	32,5	25,0
Puunjalostusteollisuudessa	33,6	33,7	33,0
Vaateteollisuudessa	15,1	14,5	10,2
Nahkateollisuudessa	16,0	16,2	10,8
Kivihiilikaivoksissa	13,7	6,7	14,0
Metalli-; laivanrakennusteollisuudessa	33,3	35,1	34,8
Kutomateollisuudessa	26,7	31,7	21,4
Ravinto- ja nautintoaineteoll:ssa	15,2	14,8	16,4
Tupakka- ja sikaariteollisuudessa	22,0	21,5	24,2

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

	Heinäk. 1933	Heinäk. 1932	Kesäk. 1933
Kalastuselinkeino alalla	16,3	23,9	21,3
Kauppamatkustajia	1,7	1,1	1,8
Liikenteen alalla	24,2	22,7	27,0
Kauppa- ja konttoriapulaisia	10,8	9,1	10,7
Säveltäiteilijöitä	20,8	21,2	24,3
Muita	21,9	22,4	20,9
Keskiarvo	23,9	25,3	23,7
Keskiarvo, ellei timanttiteollisuutta oteta huomioon	23,5	24,7	23,2
Eri teollisuusalojen keskiarvo	25,6	27,9	24,8

Kuten taulukosta havaitaan, on työttömyys viime vuoden heinäkuuhun verrattuna kasvanut kirjapaino-, vaate-, hiili-, ravinto- ja nautintoaine-, tupakka-, ja sikaari-teollisuudessa sekä kauppamatkustajien, liikenteen palveluksessa olevien sekä kauppa- ja konttoriapulaisten keskuudessa, mutta vähentynyt muilla aloilla.

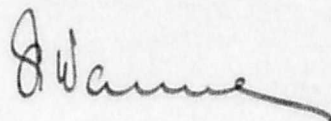
Kuluvan vuoden kesäkuuhun verrattuna on työttömyys taas lisääntynyt kirjapaino-, rakennus-, puunjalostus-, vaate-, nahka- sekä kutomateollisuudessa ja konttoriapulaisten keskuudessa; muilla aloilla taas vähentynyt.

Yleensä on työttömyys heinäkuussa ollut suurempi kuin kesäkuussa, mutta pienempi kuin vuotta aikaisemmin.

Raskaimmin on työttömyys painanut timanttiteollisuutta (62,2 %), joskin se tällä alalla oli kesäkuussa 72,9 % ja viime vuoden heinäkuussa kokonaista 88,4 %. - Vähäisin, 1,7 %, työttömyys on ollut kauppamatkustaja-alalla.

Työttömyystilasto perustuu tietoihin 528,000 henkilö-

tä (enimmäkseen organisoiduista), joista 521,000 on ollut vakuutettu työttömyyden varalta. Näistä oli 146,500 eli 27,7 % työttömiä, niistä 145,500 eli 99,3 % vakuutettuja.

Lähetystönavustaja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C II.

ASIA:

Neuvossa olevan lähtöselvityksen raportti n:o 2.

Ministeri Wäreljoki ;

Oulu 9/11 1933.

OSLOSSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1136.

Oslossa 9 P:NÄ marras KUUTA 1933.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Keskustelu Alankomaiden pää-

ministerin Colijnin kanssa

30. X. 1933.

Lähetystö toimittaa tämän mukana kunnioittaen Ministeriölle otsakeasiaa koskevan Haagissa olevan lähetystön raportin N:o 2.

Ministeri:

M. W. A. J. J. J.

HAAGI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Oslo:ssa 9 p:nä marras kuuta 1933.

Asia: Keskustelu Alankomaiden
pääministerin Colijnin kanssa
30. X. 1933.

2 / 280 kpl. 33
13/11.33
5. CII

Pääministeri valitti, että Saksa eroamalla Kansainliitosta oli saattanut koko Euroopan politiikkaan vaarallisen levottomuusmomentin. Hän kyllä käsittää, että Saksan oli erottava aseistariisumiskonferenssista ja sen olisivat sekä Englanti että varsinkin Ranska jo aikoja sitten tehneet, jos olisivat Saksan asemassa olleet. Mutta oli tarpeentonta ja suorastaan tyhmää erota Kansainliitosta, sillä sen kautta Saksa kadotti pienten kansain sympatian, joka ei suinkaan ole merkityksetön. - Tässä muistui mieleeni Bismarckin kuuluisa lause: Pienimmänkin kansan sympatia sodan aikana on ainakin kahden rykmentin arvoinen.

Colijn ei uskonut lähitulevaisuudessa sodanvaaraan, mutta ennen kuin 10 vuotta on kulunut, on todennäköisesti Euroopassa sota, lausui hän. Oli hiljattain käynyt Saksassa ja oli häneen tehnyt pinnallisen vaikutuksen se, että ihmiset eivät uskaltaneet edes tavallisista asioista puhua kurkistamatta ympärilleen.

Kysyin, minkä vuoksi Alankomaat viljelevät sokeri-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

juurikasta. Kysymys on hyvin oikeutettu, sanoi hän, sillä se on taloudellinen järjettömyys. Kvintaalin tuotantokustannukset Alankomaissa ovat 22 guldenia ja Jaavalla 6 guldenia. Mutta mitä teemme työttömillä? Ainoastaan työn toimittamisen kannalta on sokerijuurikkaan viljelys Alankomaissa puolustettavissa. Mutta niin tekevät muutkin maat. Tšhekkoslovakia viljelee 11 milj. kvintaalia ja siitä käytetään omassa maassa vain 4 milj., eivätkä siellä tuotantokustannukset ole paljoakaan halvemmat kuin Alankomaissa.

Mikä kokemus on ollut "puserolaista", kysyin. "Ennen sen säätämistä esiintyivät natsit mustissa puseroissa ja kommunistit alkoivat esiintyä punaisissa ja tappelut olivat yleisiä. Nyt on rauha maassa. Alankomaissa on kyllä oikeastaan enemmän natsia kuin miltä näyttää, mutta niillä ei ole onneksi johtajia, joten ei niistä ole paljoakaan harmia. Mutta jos heillä olisi kunnollinen johtaja, niin kyllä heihin liittyisi paljon velkaantuneita maanviljelijöitä, työttömiä ynnä muita desperaatteja elementtejä".

Colijn oli huolissaan Yhdysvaltain ja Japanin välien kärjistymisestä. "Tilanne on Alankomaille vaarallinen meidän Intiamme vuoksi", lausui hän. "Ainoastaan Jaava ja Batavia ovat jonkunverran linnoitetut, mutta Borneo ja muut saaret eivät laisinkaan".

Vielä tiedustelin Japanin kilpailusta teollisuuden alalla. "Silkkiteollisuuden, varsinkin silkkisukkien alalla se on ankara. Mutta myöskin rautateollisuuden alalla näkyvät japanilaiset voivan menestyksellisesti kilpailla Euroopan kanssa. Leidenin kaupunki pyysi hiljan tarjouksia suu-

relle määrälle vesijohtoputkia. Halvin eurooppalainen tarjous, vaikka niitä oli useista maista, oli 300,000 guldania, mutta japanilainen tarjous 225,000. Kun vielä kiinalaiset oppivat suurteollisuuden, ei Euroopan auta muu kuin estää muiden maanosien tai ainakin Aasian teollisuustuotteiden pääsy Eurooppaan."

Saksan-Alankomaiden kauppasopimusneuvotteluista ei Colijn sanonut vielä kuulleen mitään.

Vaikutelma: tietorikas, erittäin selvääjatuksinen, vahva mies.

M. W. W. W. W. W.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: CII.

ASIA:

Kaupissa olevan lähetystön rapo. n:o 3.

Ministeri Uusijoki.

Oslo 14/11 1933.

OSIOSSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1150.

Oslo ssa 14 p:nä marras KUUTA 1933.

VIITTAUS: N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Alankomaiden toisen kamarin

kokoonpano.

Lähetystö toimittaa tämän mukana kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle otsakeasiaa koskevan Haagin-lähetystön raportin N:o 3.

Ministeri:

W. W. W. W.

HAAGI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Oslo:ssa 14 p:nä marras kuuta 1933.

Asia: Alankomaiden toisen kamari-
rin kokoonpano.

26 54 fac.

33

17/11.33

5 C11

Kun Alankomaiden valtiopäivien toinen kamari hyväksyi viime helmikuun 9 p:nä 51 äänellä katolisten ja vastavallankumouksellisten 38 ääntä vastaan vapaamielisen puolueen edustajan Boomin tekemän toivomusaloitteen, jonka mukaan oikeuslaitoksen menojen supistamiseksi ei tuomioistui-
mien lopettaminen ollut toivottavaa niin suuressa määrässä kuin hallitus oli ehdottanut, päätti Ruys de Beerenbrouckin hallitus hajoittaa toisen kamarin. Hallituksen päätökseen turvautua uusiin vaaleihin edustajakamarin kanssa syntyneen yleisesti varsin vähäpätöiseksi katsotun erimielisyyden takia vaikuttivat ilmeisesti myös tapahtumat Alankomaiden Intiassa. Siellä oli nimittäin sotalaiva "De Zeven Provincien" in miehistö (palkanalennuksen johdosta) noussut kapinaan, joka herätti Alankomaissa levottomuutta ja mielenkuohua. Hallitus, jota sosialistinen sanomalehdistö moitti liiallisesta ankaruudesta kapinan kukistamisessa, ei halunnut jättää paikkaansa näin kriittillisellä hetkellä. Hallitus laskee ehkä myös vaikean ajan vaatiman lujan hallitusvallan merkeissä saavansa vaaleissa voiton ja sosialis-

JAKELUOHJE:

tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

teille koituvan vaalitappion kapinallisiin nähden ottamansa asenteen takia.

Valtiopäivien jommankumman kamarin hajoitusta seuraa Alankomaiden valtiosäännön mukaan Staaten-Generaalin istuntokauden päätyminen. Jotta kuitenkin kävisi mahdolliseksi vuoden 1933 tulo- ja menoarvion käsittely ensimmäisessä kamarissa, jota ilman ei varoja olisi ollut käytettävissä kuin huhtikuun 1 päivään asti, määrättiin helmikuun 15 p:nä annetulla kuninkaallisella asetuksella valtiopäivien istuntokausi päättyväksi vasta toukokuun 6 p:nä ja toinen kamari hajoitettavaksi toukokuun 8 p:nä. Uudet vaalit määrättiin toimitettaviksi huhtikuun 22 p:nä ja uusi edustajakamari kokoontuvaksi toukokuun 9 p:nä. Näin joutuis valtiopäivien "hajoitettu" toinen kamari toimimaan jonkunlaisena "virkamiesedustajakamarina" vaalien muodostamaa seuraajaansa odotellessaan. Kun heinäkuun 3 p:nä 1929 valitun edustajakamarin nelivuotinen toimiaika olisi päättynyt joka tapauksessa kesällä, joudutti toisen kamarin hajoitus vaalien toimittamista parilla kuukaudella.

Toisen kamarin sata edustajapaikkaa jakaantuivat alla mainituille puolueille seuraavasti (sulkumerkeissä mainitut luvut ilmaisevat edellisen edustajakamarin kokoonpanon):

Roomalaiskatolinen valtiopuolue	28	(30)
Sosialidemokraatit (S. D. A. P.)	22	(24)
Vastavallankumoukselliset	14	(12)
Kristillishistoriallinen liitto	10	(11)
Vapauden liitto 1. vapaamieliset	7	(8)
Vapaamieliset demokraatit 1. radikaalit	6	(7)
Kommunistit	4	(2)

2 erill. reformeerattua puoluetta	4	(4)
Kansallisen uudistuksen puolue	1	-
Roomalaiskatolinen kansanpuolue	1	"
Vallankum. sosialistinen puolue	1	-
Kristillisdemokraattinen liitto	1	-
Maanviljelijäin puolue	1	(1)
Ylein. demokraattinen liitto l. maaseud, ja kaupungin keskuksipuolue	-	(1)
		<hr/>
	100	(100)

Valleissa siis menettivät suurimmat puolueet, katolinen ja sosialidemokraattinen puolue, kumpikin kaksi paikkaa, kristillishistorialliset, vapaamieliset, vapaamieliset demokraatit ja yleinen demokraattinen liitto kumpikin yhden paikan, viimeksi mainitun puolueen jäädessä täten kokonaan ilman edustajaa. Sitä vastoin vastavallankumoukselliset ja kommunistit voittivat molemmat kaksi paikkaa ja neljä pientä puoluetta sai kukin yhden paikan. Huomattavimman vaalivoiton sai vastavallankumouksellinen puolue, jonka johtaja, tri Colijn, tunnettu "vahvana miehenä", keräsi puolueelleen myös joukon vapaamielisten ja kristillishistoriallisten ääniä. Kansallisen uudistuksen liitto (fascistinen liitto), jonka nousua oli edistänyt Hitlerin valtaantulo Saksassa ja Zeven Provincien-tapaus Intiassa, sai edustajakseen sodan aikana maa- ja merivoimien ylipäällikkönä toimineen kenraali Snijdersin. Kommunistien ja vallankumouksellisten sosialistien saamat voito tapahtuivat etupäässä sosialistien kustannuksella. Sosialidemokraattien ja katolisten epäonnistumiseen oli suurimpana syynä näissä puolueissa vallinnut sisäinen hajaannus.

Edustajakamarin kokoonpanossa tapahtuneet muutokset

eivät ole mitenkään ratkaisevia. Uudessa kamrissa kokonaisuutena katsottuna on ehkä yleisenä tendenssinä havaittavissa suuntautuminen radikalismiin. Oikeisto, johon luetaan roomalaiskatolinen valtiopuolue, vastavallankumousellinen puolue, kristillishistoriallinen puolue ja kaksi erillistä reformeerattua puoluetta, on menettänyt yhden paikan pitäen nyt hallussaan 56 paikkaa aikaisempien 57 sijasta. Kun lisäksi kommunistit saivat kaksi, vallankumoukselliset sosialistit kristilliset demokraatit ja roomalaiskatolinen kansanpuolue kukin yhden paikan, osoittanee vaalien tulos Staaten-Generaalin toisen kamarin kokoonpanossa pientä siirtymistä vasemmalle.

W. W. W. W.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C.

ASIA:

Naapurissa olevan lähetystön rap. n:o 4.

Ministeri Wuolijoki.

16/11 1933.

OSLOSSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1158.

Oslossa 16 P:NÄ marras KUUTA 1933.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		27 54 hae.	33
20/11.33			
5	C11		

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Alankomaiden sosialistisen puolueen ohjelma.

Lähetystö toimittaa tämän mukana kunnioittaen Ministeriölle otsakeasiaa käsittelevän Haagissa olevan lähetystön raportin N:o 4.

Ministeri:

M. W. J. J. J.

HAAGI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Oslossa 16 p:nä marras kuuta 1933.

Asia: Alankomaiden sosialistisen
puolueen ohjelma.

ULKOASIAI	27/54 ae	33
	20/11.33	
	5	11

Alankomaiden sosialistisen puolueen johto asetti jonkin aikaa sitten komitean puolueen johtajan J. W. Albaridan puheenjohdolla harkitsemaan, olisiko puolueen teoreettisessa tai käytännöllisessä ohjelmassa ehkä tehtävä joi-
tain ajan vaatimia muutoksia. Komitean lausunnossa, joka äskettäin jätettiin puoluejohdolle, on useita kohtia, jotka ehkä suomalaisiakin piirejä kiinnostavat, ja joita seuraavassa koetetaan lyhyesti selostaa.

Komitea tulee yleensä siihen lopputulokseen, että huomattavampiin muutoksiin puolueen ohjelmassa ei nykyisenä aikana, jolloin käytännölliset poliittiset tehtävät vaativat kaiken huomion, ole asianmukaista ryhtyä. Kuitenkin komitea kiinnittää huomiota siihen, että puolueen, joka jo lähes 40 vuotta on ajanut ei ainoastaan työväestön, vaan muidenkin kovaosaisten piirien, kuten pienviljelijäin, kauppaa ja teollisuutta harjoittavan keskisäädyn, henkisen työn tekijäin ja virkamiesten asiaa, tulisi ottaa ohjelmaansa tätä koskeva kohta sekä valmistuttaa kokonaan uusi ohjelma keskisäädyn olojen parantami-

JAKELUOHJE:

tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

seksi, sekä maataloudellinen ohjelma.

Komitea toteaa puolueen edelleen kannattavan demokraattista valtiosäätöä, johon muutoksia on tehtävä ainoastaan laillista tietä, ja olevan sitä mieltä, että demokraattinen valtiovalta on muidenkin kuin vallassa olevan puolueen tunnustettava oikeaksi. Tästä seuraa, että on vastustettava sekä fascismia että kommunismia.

Yhtä vähän kuin Englannin, Belgian ja Skandinavian maiden vastaavilla puolueilla, katsoo komitea Alankomaiden sosialistisella puolueella olevan syytä asettua vastustavalle kannalle monarkian säilyttämiseen nähden, koska näissä maissa kuninkuudesta ei ole ollut mitään vaaraa kansan oikeuksille tai demokraattisen valtioajatuksen toteuttamiselle. Sosialistit vastustavat natsionalismia, joka kärjistää eri kansojen välillä vallitsevia vastakohtia ja kehittää chauvinismia, militarismia ja sodanvaaraa, mutta siitä ei seuraa, että kansallistunto olisi jotain vierasta sosialistille. "Myös sosialidemokraatti tuntee itsensä osaksi kansakuntaa, joka historian kulussa on kokonaisuudeksi muodostunut, ja joka nykyäänkin, sisäisistä vastakohtistaan huolimatta, muodostaa samaan kohtaloon sidotun kokonaisuuden. Hän laskee itsensä kuuluvaksi tähän kokonaisuuteen, eikä halua tulla siitä syrjäytetyksi, vaan vaatii sen keskuudessa tilaa periaatteilleen ja ajatuksen vapaudelle."

Kansanedustajien ja heidän valitsijainsa suhteista komitea huomauttaa, että ensinmainittujen on oltava sidotut puolueen ohjelmaan, josta he eivät ilman sen lupaa saa poiketa. Tätä vaatii luottamuksellinen suhde puolueen kes-

kuudessa ja valitsijain tahdon, siis demokratian vaatimusten, toteuttaminen. Puolueella, valitsijain yhtymänä, on oikeus lausua huomautuksia edustajan toiminnan johdosta, vieläpä vaatia häntä eroamaankin. Ennen jonkun tärkeän asian päätettäväksi joutumista valitsijoilla on oikeus saattaa mielipiteensä siitä edustajan tietoon; tämä ei kuitenkaan merkitse n. s. imperatiivisen mandaatin tunnustamista. Valitsijayhtymällä ei ole oikeutta käskää edustajaa tekemään mitä hyvänsä; sillä on vain oikeus antaa hänelle neuvoja, jopa hyvinkin vakavaksi ohjeeksi katsottavia. Edustajaa, joka tarkoin seuraten omantuntonsa ääntä on tehnyt ratkaisunsa, on vain poikkeustapauksissa ja äärimmäisen tärkeiden asiain ollessa kysymyksessä rangaistava siitä kehoittamalla häntä eroamaan.

Kuten havaitaan, nämä auktoritatiiviselta taholta lausutut ajatukset osoittavat, kuinka "kerettiläisiä" ~~niiden~~ mielipiteet määrävällä sosialidemokraattisella taholla Alankomaissa puhtaasti ortodoksiseen marxilaisuuteen nähden ovat. Huomiota kiinnittää varsinkin yllättävän positiivinen suhtautuminen valtioon ja kuninkuuteen.

W. W. W. W. W.